

Sygn. akt III PK 15/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa A. M.

przeciwko E. S.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 czerwca 2009 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 6 listopada 2008 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Pozwany E. S., w sprawie z powództwa A. M. o odszkodowanie, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 6 listopada 2008 r. Zaskarżonym wyrokiem oddalono jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w L.

z dnia 9 czerwca 2008 r., zasądzającego od pozwanego na rzecz powoda kwotę 13.137,55 zł z odsetkami tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną powodowemu pracodawcy.

Według stanu faktycznego, ustalonego przez Sąd Rejonowy i w całości zaakceptowanego przez Sąd Okręgowy, powód prowadził przedsiębiorstwo pod nazwą „E.”, świadczące, między innymi, usługi transportowe i zatrudniał pozwanego jako kierowcę ciągnika siodłowego. Powód współpracował z belgijskim przedsiębiorstwem „D. T. S”. W ramach tej współpracy powód odpłatnie użyczał temu przedsiębiorstwu ciągnik siodłowy wraz z kierowcą, a ono zlecało przewiezienie w określone miejsce towaru załadowanego na naczepę stanowiącą jego własność.

Szkody wyrządzone przez pozwanego wynikają z trzech zdarzeń. Pierwsze polega na uszkodzeniu naczepy „D.”, której koszt naprawy – pokryty przez powoda – wyniósł 595,80 euro. Do uszkodzenia doszło z winy nieumyślnej pozwanego, czego skutkiem jest odpowiedzialność materialna na podstawie art. 114 w związku z art. 120 k.p.

Kolejne szkody wyrządzone przez pozwanego wiążą się z wykryciem przez angielskie służby imigracyjne trzech nielegalnych imigrantów w pojeździe kierowanym przez pozwanego dnia 25 października 2006 r. Pozwany był przeszkolony przez powoda co do procedur obowiązujących kierowców w ruchu międzynarodowym i otrzymał od niego dokument o nazwie „instrukcje i wskazówki zapobiegające nielegalnej imigracji”. W Belgii, w siedzibie „D.”, pozwany odbył na ten temat następne szkolenie, które było tłumaczone na język polski. W tej sytuacji niesprawdzenie przez niego pojazdu, a w szczególności jego przestrzeni ładunkowej, tak przed wjazdem na prom, jak i przed jego opuszczeniem, jest zawinionym naruszeniem obowiązków pracowniczych, tym bardziej, że po odbyciu szkolenia w „D.” pozwany przez kilka dni jeździł z innym polskim kierowcą ciągnikiem z naczepą i był praktycznie przyuczony do prowadzenia pojazdu. Normalnym następstwem w rozumieniu art. 115 k.p. było kilka strat poniesionych przez powoda wskutek niedbalstwa pozwanego. Odpowiednia władza administracyjna Zjednoczonego Królestwa nałożyła na powoda i na „D.” kary po 300 funtów. Powód zapłacił karę nałożoną na niego oraz zwrócił „D.” zapłaconą

przez niego karę (300 funtów) wraz z kosztami wynajętego prawnika (675,45 euro). Pozwany nie zapłacił nałożonej także na niego kary w wysokości 300 euro. Była ona zabezpieczona na kierowanym przez pozwanego krytycznego dnia (25 października 2006 r.) ciągniku siodłowym i z tej przyczyny, gdy później powód tym ciągnikiem wjeżdżał na terytorium Zjednoczonego Królestwa, to został zatrzymany, a ciągnik odholowano na parking znajdujący się w odległości 50 km. Odzyskanie ciągnika było związane z koniecznością zapłaty przez powoda 300 funtów kary nałożonej na pozwanego, poniesieniu kosztów holowania (330 funtów) oraz taksówki i hotelu (70 funtów). Zdaniem obu Sądów całą stratą powoda związana z nielegalnym przewozem trzech imigrantów (1300 funtów) powstała z winy nieumyślnej pozwanego i ponosi on za nią odpowiedzialność na podstawie art. 114, art. 115 i art. 120 k.p.

Ostatnia szkoda wynikała z pozbawienia powoda przez pozwanego możliwości korzystania przez trzy dni z ciągnika siodłowego, służącego wykonywaniu umowy z „D”. Pozwany miał wrócić do kraju i pozostawić ciągnik w siedzibie „D.” wraz z kluczami oraz niezbędnymi dokumentami. Zamiast tego pozwany pozostawił ciągnik w innym miejscu, a kluczyki i dokumenty zabrał ze sobą do kraju i wydał je powodowi dopiero po otrzymaniu zaliczki na poczet wynagrodzenia za pracę. Szkoda powoda polegała na nieuzyskaniu wynagrodzenia za usługi świadczone „D”. Miesięczne wynagrodzenia powoda z tego tytułu wynosiło 8.700 euro, czyli nieuzyskanie go przez trzy dni spowodowało szkodę w wysokości 870 euro. Ponieważ pozwany wiedział, że ciągnik miał być niezwłocznie przekazany w Belgii innemu kierowcy powoda, to Sady przyjęły jego odpowiedzialność z winy umyślnej na podstawie art. 122 k.p.

Zasądzając odszkodowanie kwoty wyrażone w euro Sąd Rejonowy przeliczył na złote według średniego kursu kantorowego euro z dnia 21 lutego 2008 r. (czyli dnia ostatecznego sprecyzowania żądań pozwu) wynoszącego 3,245 zł oraz ustalonego przez strony kurs funta w wysokości 4,75 zł.

W skardze kasacyjnej pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, jednakże zarzuty i ich uzasadnienie w zasadzie dotyczą tylko szkód wywołanych przez nieumyślne przewiezienie przez pozwanego trzech nielegalnych imigrantów do Zjednoczonego Królestwa. Zdaniem skarżącego zostały naruszone

art. 114 – 116 k.p. przez przyjęcie, że pozwany ponosi winę za wtargnięcie nielegalnych imigrantów w sytuacji, gdy pojazd nie był przed tym zabezpieczony oraz przez błędne przyjęcie, że koszty wynikłe z tego zdarzenia są jego normalnym następstwem tego zdarzenia, a także przez wykazanie przez pracodawcę okoliczności uzasadniających odpowiedzialność pozwanego. Zarzucono także naruszenie art. 119 k.p. przez nierozważnie możliwości obniżenia zasądzonego odszkodowania. Postawiono również zarzuty naruszenia prawa procesowego (art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 227, art. 230 i art. 236 k.p.c.), skutkiem czego wydano orzeczenie mimo braku dokumentów potwierdzających przeszkolenie pozwanego w odniesieniu do zapobiegania przewiezienia nielegalnych imigrantów oraz stwierdzających poniesienie przez „D.” kosztów pomocy prawnej i ich pokrycie przez powoda, a także potwierdzających poniesienie przez powoda straty w wysokości 870 euro z tytułu przestoju.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest nieuzasadniona

W odniesieniu do zarzutów naruszenia przepisów postępowania trzeba stwierdzić, że ich podniesienie w skardze kasacyjnej jest niedopuszczalne. Zarzut braku dokumentów potwierdzających poniesione przez powoda szkody nie był wcześniej podnoszony w procesie. Ma zatem zastosowanie art. 398¹³ § 2 k.p.c., według którego w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powoływanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Przepis art. 114 k.p. przewiduje odpowiedzialność materialną pracownika, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych ze swej winy wyrządził pracodawcy szkodę. Wina pozwanego co do dopuszczenia do wjazdu do Zjednoczonego Królestwa trzech nielegalnych imigrantów jest oczywista. Mimo odbycia stosownych szkoleń w Polsce i w Belgii oraz kilkudniowego praktycznego przyuczenia pozwany całkowicie zaniechał wykonania podstawowej czynności mającej zapobiec powstaniu szkody, to jest sprawdzenia ładowni i innych części kierowanego pojazdu. Nie może więc pozwany

powoływać się w skardze kasacyjnej na brak zabezpieczeń zapobiegających dostaniu się do pojazdu niepowołanych osób, gdyż stopień jego winy jest znaczny. Nadto ewentualne przyczynienie się powoda do powstania szkody, które mogłoby uzasadniać obniżenie odszkodowania, ma podstawę prawną w art. 117 § 1 k.p., a w skardze nie postawiono zarzutu naruszenia tego przepisu. Został on powołany tylko jako argument mający uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania.

Zgodnie z art. 115 k.p. pracownik ponosi odpowiedzialność za szkodę w granicach rzeczywistej straty poniesionej przez pracodawcę i tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego wynikała szkoda. Postawiony w skardze zarzut, że pozwany został obciążony kosztem strat przekraczających normalny związek przyczynowy jest nieuzasadniony. Następstwa zawinione go naruszenia obowiązków przez pozwanego dnia 25 października 2006 r. były daleko idące, lecz żadne nie miało charakteru nadzwyczajnego czy nietypowego. Naruszenie prawa imigracyjnego uzasadniało nałożenie kar, a wynajęcie przez „D.” prawnika było normalnym zachowaniem mającym na celu zapobieżenie powstaniu szkody (tu: zapłaty kary administracyjnej).

Przepis art. 116 k.p. stanowi, że pracodawca jest obowiązany wykazać okoliczności uzasadniające odpowiedzialność pracownika oraz wysokość powstałej szkody. Przepis ten nie został naruszony, gdyż nie wprowadza on wymagania, aby wymienione w nim okoliczności były udowodnione przy pomocy dokumentów, jak błędnie uważa skarżący. Mogą być one wykazane przy pomocy wszelkich środków dowodowych, których wiarygodność i moc dowodową sąd ocenia według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważania zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.).

Według art. 119 k.p. odszkodowanie ustala się w wysokości wyrządzonej szkody, jednak nie może ono przewyższać kwoty trzymiesięcznego wynagrodzenia przysługującego pracownikowi w dniu wyrządzenia szkody. Zarzut naruszenia tego przepisu jest bezzasadny. Pozwany wyrządził powodowi szkody trzema odrębnymi zachowaniami powodującymi: koszty naprawy uszkodzonej naczepy „D.”, koszty związane z przewozem przez granicę nielegalnych imigrantów oraz szkodę wynikłą z pozbawienia powoda możliwości korzystania z należącego do niego ciągnika

siodłowego. Pozwany ponosi odrębną odpowiedzialność za skutki każdego z tych zachowań.

Wynagrodzenie pozwanego wynosiło 4.000 zł miesięcznie. Oznacza to, że na mocy art. 119 k.p. - mającego zastosowanie tylko szkód (w postaci „rzeczywistej straty” – art. 115 k.p.) wyrządzonych z winy nieumyślnej – poszczególne odszkodowania za dwie pierwsze z wyżej wymienionych szkód nie mogą przekraczać trzykrotności tego wynagrodzenia, czyli 12.000 zł. Wymóg ten jest w sprawie zachowany. W skardze nie powołano zarzutu naruszenia art. 121 § 2 w związku z § 1 k.p., które umożliwiają sądowi obniżenie odszkodowania na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności stopnia winy pracownika i jego stosunku do obowiązków pracowniczych. Kwestia obniżenia odszkodowań, z tytułu dwóch pierwszych zdarzeń, poniżej rzeczywistej straty poniesionej przez powoda nie może być zatem rozważana.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

/tp/